

8 Deterministické a nedeterministické Turingovy stroje

8.1 Řešení příkladů z domácí přípravy.

1. Navrhněte Turingův stroj s jednou páskou, který realizuje funkci $f: \{0, 1\}^* \rightarrow \{0, 1\}^*$, kde

$$f(w) = w1w.$$

- a) Nejprve slovně popište, jak bude Turingův stroj pracovat, pak specifikujte části Turingova stroje (tj. množinu stavů, páskových symbolů atd.) a popište přechodovou funkci buď stavovým diagramem nebo tabulkou. Pečlivě zdůvodněte, proč navržený Turingův stroj realizuje funkci f .
  - b) Předvedte výpočet (posloupnost situací) nad slovem $w = 011$.
  - c) Asymptoticky odhadněte počet kroků zkonstruovaného Turingova stroje a určete počet použitých políček na vstupu délky n .
2. Navrhněte Turingův stroj s jednou páskou, který rozhoduje jazyk L , kde

$$L = \{(01)^n 2^{2n} \mid n \geq 1\},$$

nad abecedou $\Sigma = \{0, 1, 2\}$.

- a) Nejprve slovně popište, jak bude Turingův stroj pracovat, pak specifikujte části Turingova stroje (tj. množinu stavů, páskových symbolů atd.) a popište přechodovou funkci buď stavovým diagramem nebo tabulkou. Pečlivě zdůvodněte, proč navržený Turingův stroj rozhoduje jazyk L .
- b) Předvedte výpočet (posloupnost situací) nad slovem $w = 012012$ a nad slovem $u = 0122$.
- c) Asymptoticky odhadněte počet kroků zkonstruovaného Turingova stroje a určete počet použitých políček na vstupu délky n .

Příklad z minulého cvičení

- 8.2 Navrhněte Turingův stroj s jednou páskou, který rozhoduje jazyk L , kde

$$L = \{w \mid |w|_0 = |w|_1\},$$

nad abecedou $\Sigma = \{0, 1\}$.

- a) Nejprve slovně popište, jak bude Turingův stroj pracovat, pak specifikujte části Turingova stroje (tj. množinu stavů, páskových symbolů atd.) a popište přechodovou funkci buď stavovým diagramem nebo tabulkou. Pečlivě zdůvodněte, proč navržený Turingův stroj rozhoduje jazyk L .
- b) Předvedte výpočet (posloupnost situací) nad slovem $w = 01010$ a nad slovem $u = 1100$.

- c) Asymptoticky odhadněte počet kroků zkonstruovaného Turingova stroje a určete počet použitých políček na vstupu délky n .

Nové příklady

8.3 Je dán nedeterministický Turingův stroj $M = (\{q_0, q_1, q_f\}, \{0, 1\}, \{0, 1, B\}, \delta, q_0, B, \{q_f\})$ tabulkou

	0	1	B
q_0	$\{(q_0, 1, R)\}$	$\{(q_1, 0, R)\}$	$\emptyset$
q_1	$\{(q_1, 0, R), (q_0, 0, L)\}$	$\{(q_1, 1, R), (q_0, 1, L)\}$	$\{(q_f, B, R)\}$
q_f	$\emptyset$	$\emptyset$	$\emptyset$

1. Ukažte práci TM na vstupním slově $w = 01$ a vstupním slově $u = 011$.
2. Určete jazyk $L(M)$, který TM přijímá. Zdůvodněte. Je pravda, že ho také rozhoduje?

8.4 Navrhněte nedeterministický TM, který rozhoduje jazyk L nad abecedou $\Sigma = \{0, 1\}$, $L = \{w00w \mid w \in \{0, 1\}^*\}$.

- a) Nejprve slovně popište, jak bude Turingův stroj pracovat, pak specifikujte části Turingova stroje (tj. množinu stavů, páskových symbolů atd.) a popište přechodovou funkci buď stavovým diagramem nebo tabulkou. Pečlivě zdůvodněte, proč navržený Turingův stroj rozhoduje jazyk L .
- b) Předvedte výpočet (posloupnost situací) nad slovem $w = 010001$ a nad slovem $u = 1100$.
- c) Asymptoticky odhadněte počet kroků zkonstruovaného Turingova stroje a určete počet použitých políček na vstupu délky n .

8.5 Navrhněte Turingův stroj s jednou páskou, který rozhoduje jazyk L , kde

$$L = \{w \mid |w|_0 > |w|_1\},$$

nad abecedou $\Sigma = \{0, 1\}$.

- a) Nejprve slovně popište, jak bude Turingův stroj pracovat, pak specifikujte části Turingova stroje (tj. množinu stavů, páskových symbolů atd.) a popište přechodovou funkci buď stavovým diagramem nebo tabulkou. Pečlivě zdůvodněte, proč navržený Turingův stroj rozhoduje jazyk L .
- b) Předvedte výpočet (posloupnost situací) nad slovem $w = 01010$ a nad slovem $u = 1100$.
- c) Asymptoticky odhadněte počet kroků zkonstruovaného Turingova stroje a určete počet použitých políček na vstupu délky n .

8.6 Navrhňte Turingův stroj s jednou páskou, který realizuje funkci $f: \{a, b\}^* \rightarrow \{a, b\}^*$, definovanou

$$f(w) = a^k b^l, \text{ kde } k = |w|_a, l = |w|_b.$$

(Jinými slovy: ve vstupním slově w (nad $\{a, b\}$) „přehází“ písmena tak, aby napřed byla a -čka a pak b -čka.)

1. Slovně popište, jak bude Turingův stroj pracovat, pak specifikujte části Turingova stroje (tj. množinu stavů, páskových symbolů atd.) a popište přechodovou funkci buď stavovým diagramem nebo tabulkou. Pečlivě zdůvodněte, proč navržený Turingův stroj realizuje funkci f .
2. Předvedte výpočet (posloupnost situací) nad slovem $w = ababa$ a nad slovem $u = bba$.
3. Odhadněte asymptoticky počet kroků a použitých políček vůči vstupu délky n .